

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

726.5

Hely

Mátyás templom

Idő

"1929"

Személy

Szerző:

Cím: *Az ötszázadik éjféli mise a budavári koronázó Mátyás templomban*

Forrás:

Pesti Hirlap

Bp.

1929. XII. 25.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Az ötszázadik éjféli mise a budavári koronázó Mátyás-templomban.

Mátyás király esküvőjétől Liszt Ferenc „Missa Solemnis”-éig.

Sötét este volt már, amikor a véletlen felvezetett bennünket a Mátyás-templom kórusára. Feketen fénylett a híres tömzsi orgona teste, amelynek klaviatúráján két bízós kéz szántott. Az ősi templom belseje koromsötét volt, csak a távoleső főoltárnál égett a hiborfenyű örökmécs. Ebben a megejtő, különös órában az ember akaratlanul idézi a multat, amelyben a főváros királyi temploma olyannyira gazdag. Kriptájában sok-sok halott pihen, földszintjén pedig ereklyés dobozókban őrzik a szentek csontjait. Csontok a fundamentumban, a falakban, lábak nyoma a földjén, amerre Mátyás király, az Endrék, Béldk, Zsigmondok, később Mária Terézia, majd Erzsébet királyné és a szerencsétlen madeirai halott — IV. Károly elballagott.

Erre a templomra nemcsak a magyar történelem, de a megható legendák is ráborítják tiszta fátylaikat. Jól esik néha egyet-egyet fellebbenteni.

Alamizsnás Szent János lábafeje...

A mai ujságot olvasó számára nem szabad felfedezni Párizst, Londont, Newyorkot, sem Kalkuttát. A ma embere már mindent ismer. Ujságból, könyvből, filmről. Most sem akarjuk felfedezni a koronázó Mátyás-templom kincseskamráját, a Szent István-kápolnát, ahova még mindig nem vitték vissza Szent István jobbát a Várból. Am ujból le kell írni mind azt, amit a szem ott lát, mert egy nép multja és ezeréves misztikumai pihennek benne. Kicsiny, fénylő kápolna a gigantikus épület északi szárnyán. Oltára lépcsőin királyok és királynők térdeltek. Mondhatnánk azt is, hogy ez a végtelen nyugalma hely a templom múzeuma.

Sok-sok szinarany, több évszázados kehely sorakozik pompás szekrényekben, amelyek nagy püspökök és karddal harcoló papok, szerzetesek, vezérek ajkát érintették. Merész ívű, széles török kard. Tudia

Isten, melyik szegény, a templomért harcoló „gyaur” szívet járta át. Régi szentek ereklyéi: aranyfogalalba zárt csontocskák. Mária Terézia megkoronázásakor használt miseruha, 1760-ból. I. Ferenc koronázási miseruhája, 1792-ben szőtték. Csupa aranyszál. Szemben velük tündöklő üvegü vitrinben az a miseruha, amely a primás vállait fedte 1867-ben. I. Ferenc József és a vértanu Erzsébet koronázásakor...

Vakító pompájú gyémántok villognak ki egy réges-régi, pompás művészettel elkészített szentségtartóból. Olyan vagyon, amelynek nehéz árat szabni pénzben.

Kis szekrényke mélyén szinte naiv veretű, igen öreg pénzek. Magyar pénzek, amelyek „az királyi erzsébetet duzzasztották vala...” (Mind a templomi renoválások éveiben kerültek napvilágra.) E kincsek között trónol egy megható kegyes: mecsonkult, sárga, kissé repedezett Krisztus-szobor — II. Rákóczi Ferenc zborói kastélyából... Csöppnyi kegyes hordók, püspökszentelések emlékeztetére. Igen, ilyen szent és aggastyán tárgyak százával az oltár szelid árnyékában.

A középkorban minden városnak, ahol nagy vásárokat tartottak, — így Zsigmond idejében Budának is, — volt egy szentje, akinek tiszteletére messze országokból özönlöttek a hívek. Buda féltve rajongott védője akkor a megható emlékü, alamizsnás Szent János volt. Legendák övezték vértanu alakját és az egyik lábafejét már akkor nagy ihlettel vette körül a csoda: épen maradt s egy kis üvegkoporsóban, a mai Mátyás-templom falai közt őrizték. Ez a kis lábfej, megsugorodott, megbarnult, valóban döbbenetes hatású ereklye, ma is ott pihen lepecsételt kis kamrácskájában a kápolna ereklyéi között. Nézi az ember és különös melegséget érez. Pár száz lépéssel arrébb a Szent Jobb, a szent kézfej... Itt egy lábfej. Az a kéz parancsokat osztott, termelt, teremtett. Ez a láb kocogott és osztogatta a szerény alamizsnát... A XX. század térdet hajt mind a kettő előtt. Hát ha ennek

a századnak ilyen szíve és kegyetele van, hogyan lehetett akkor háboruja? Furcsa is az ember. Mi itt, ebben a kápolnában megőriztük Erzsébet királyné drága, szűzféher menyasszonyi koszorúját. Genfben meg ráspolyt döftek a keblébe. Ugy látszik, a XIX. század sem volt különb...

Európa legnagyobb templomi kórusa.

1475 december 22-én tündöklő napja volt Budának. Ekkor tartotta Mátyás király esküvőjét az olasz Beatrixszal. És ezen a napon zenésmise volt a koronázó Mátyás-templomban. A kóruson tehát — ahol ma 80 tagu ének- és minden hangszerrel fölszerelt zenekar játssza a klasszikus nagy miséket, így Liszt, Beethoven, Schubert miséit is — közel fél évezreddel ezelőtt zene zengett s lent a tündöklő oltár előtt Hunyadi fia fogadta és adta az örök esküt. A „zene” bizonyára szerény és édesen naiv volt. Am 1688 év husvétján már karnagy ült az orgonánál. A híres, nagyemlékü Johannes Gregorius Seitz. Azóta a Mátyás-templomnak állandó ének- és zenekara van, ma már 80 tagot számlál, európai híré s a legnagyobb is Európában. Nagyobb a drezdaiénál s maguk a drezdaiak is nemrég lelkesedéssel hallgatták a koronázó Mátyás-templomi zenészmiséit, amelyeket a rádió vilgá-közönsége ép oly érdeklődéssel vár minden esetben, mint bármely nagy zenei eseményt.

Persze, hosszú volt az idáig. Nagy állomások, nagy események. Itt mutatták be először — 1867-ben — Liszt Ferenc koronázó miséjét... Akkor a mai lelkes tábor helyén — a bécsi udvari kórus énekelte. Liszt Ferenc dirigált...

Váray Ferenc. Szautner Zsigmond, Vavrincez Mór és Sztójánovics után — híres orgonisták és karmesterek voltak valamennyien — Sugár Viktor orgonaművész lett a karnagy és megszervezte kitarító harc árán a legnagyobb európai kart. Helyettese Sárkány Ferenc, akinek nagy zenekari F-dur miséje egyik legszebb alkotása az egyházi zeneirodalomnak. Sugár Viktor volt az, aki egyik legmeghatóbb ajándékkal rendszerezte a Himnusz és a Magyar Hírszekegy szertartás utáni éneklését azzal, hogy a kommun után egyszerre csak fölzengett az orgona és a kórus ajkáról ez a két vigasztaló ének. A nagy mult tehát nagy jelenben folytatódik.

Most, karácsonykor érdekes dátumhoz ér ez a templom. A legszebb éjszakán, a legnagyobb szeretet

*nem áll!
Bok hallgathatta
a kóruson!
L. Mátéku*

órájában felzeng benne az ötszázadik éjféli mise. Ötszáz esztendő, ötszázszor a „csodapásztorok” óízű, szívet megejtő dallama . . .

Nyilván ez az ezüstegü mult teszi, hogy az ember áhítatosan és Trianon keresztjét cipelve, könnyesen lépdél el ős Buda királyokat koronázó temploma előtt . . .